

Š i f r a k a n d i d a t a :

Državni izpitni center

JESENSKI IZPITNI ROK

GEOGRAFIJA

==== Izpitna pola 1 ====

Obča geografija – Regionalna geografija sveta in Evrope

Sreda, 28. avgust 2019 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:
Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.
Izpiti poli je priložena barvna priloga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpiti pola vsebuje 25 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 50. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešite pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Odgovarjajte v obliki povedi in ne le z besedo ali besedno zvezo. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani (1–12), od tega 1 prazno.

Barvna priloga ima 4 strani (13–16).

M 1 9 2 5 0 1 1 1 0 2

Obča

1. Napišite skupino naravnega rastlinstva, ki prevladuje v severnem subpolarnem pasu, in opišite eno lastnost prsti, na kateri uspeva to naravno rastlinstvo.

Naravno rastlinstvo: _____

Lastnost prsti: _____

(2 točki)

2. Na sliki 4 v barvni prilogi, so s črkami A, B, C označena območja z različnimi tipi prsti. Izpišite črko območja z najbolj rodovitnimi prstmi. Med navedenimi sedimentnimi kamninami obkrožite tisto, na kateri se najpogosteje razvijejo take prsti.

Črka območja: _____

Kamnina: apnenec lapor puhlica prod fliš

(2 točki)

3. Napišite DA, če je trditev pravilna, oziroma NE, če je napačna.

_____ Na območjih z malo padavinami, kjer so prsti izsušene, veter zlahka odnaša prst.

_____ Težki kmetijski stroji zbijajo prst, zato v času padavin manj vode odteče po površju.

_____ Pretirana paša velikih čred živine vpliva na pospešeno erozijo prsti.

(2 točki)

4. Na sliki 5 v barvni prilogi je prikazana prst v tropskem pasu. Pojasnite vpliv podnebja na debelino te prsti.

(2 točki)

5. Pojasnite vpliv kmetijstva na naravno rastlinstvo v Sahelu na območju, ki je na sliki 4 v barvni prilogi označeno s številko 1.

(2 točki)

Svet 1

6. Glede na besedilo imenujte geološko dobo, v kateri je nastala reliefna enota Avstralije, ki ji pripada osamelec Uluru, in skupino kamnin po nastanku, v katero spada kamnina, ki ga gradi.

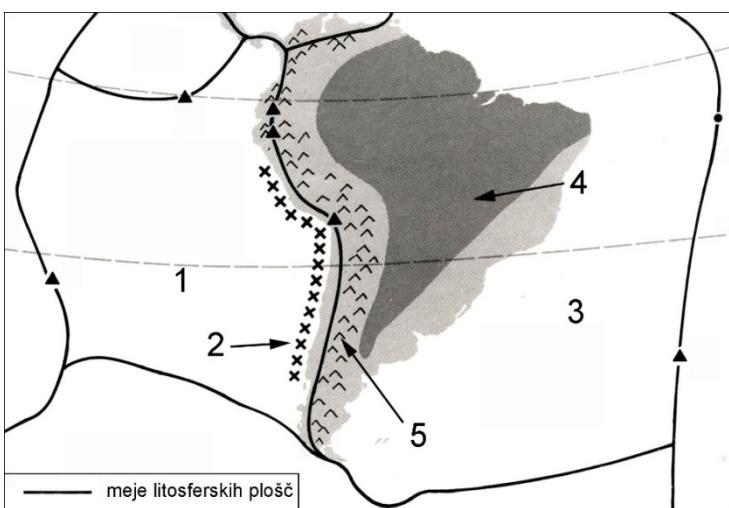
Uluru ali Ayersova skala je največji osamelec na svetu. Najdemo ga v geološko najstarejšem območju Avstralije. Znan je že iz kamene dobe, ko so v Avstralijo pripluli Aborigini. Dviguje se 318 metrov nad okolico, v širino meri 2 km, v dolžino pa 3,6 km. Zgrajen je iz rdečkastega peščenjaka in je ena glavnih naravnih znamenitosti celine. Za Aborigine je to sveti kraj.

Geološka doba:

Skupina kamnin po nastanku, ki gradi Uluru:

(2 točki)

7. Slika 1 prikazuje litosferske plošče in nekatere reliefne oblike na območju Južne Amerike. Napišite reliefni obliki, ki sta na sliki 1 označeni s številkama 2 in 4.

Slika 1

(Vir: Waugh, D., 1984: North and South America, str. 7. Nelson. Edinburgh)

Reliefna oblika 2:

Reliefna oblika 4:

(2 točki)

8. Napišite DA na črti pred dvema pravilnima trditvama.

Na nastanek površja Aljaske je vplivala alpidska orogeneza.

Geološko najstarejši del Severne Amerike je na severovzhodu celine.

Gorati zahod Severne Amerike sestavlia niz grudastih gorovij.

Kanadski štit je bil močno preoblikovan z gorsko poledenitvijo v pleistocenu.

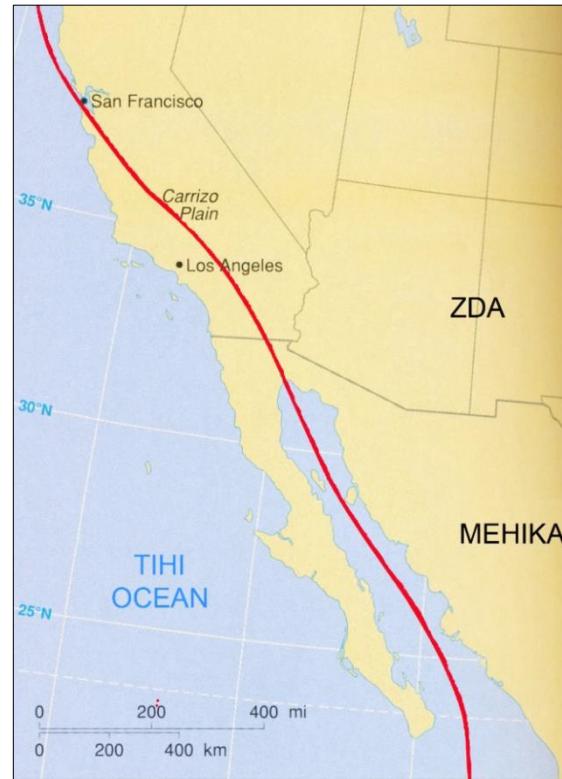
(2 točki)

9. Slika 2 prikazuje prelomnico Svetega Andreja v Severni Ameriki, na kateri je stik dveh litosferskih plošč. Obkrožite črko pred rešitvijo, ki najbolj pravilno zaključuje spodnjo poved.

Zaradi drsenja Tihooceanske litosferske plošče ob Severnoameriški litosferski plošči je bilo v Kaliforniji v zadnjih desetih letih

- A veliko zelo močnih potresov.
- B veliko šibkejših potresov.
- C le nekaj zelo močnih potresov.
- D le nekaj šibkih potresov.

Legenda: — prelomnica sv. Andreja

Slika 2

(Vir: Bradshaw, M., in drugi, 1995: Foundations of Physical Geography, str. 192. Wm. C. Brown Publishers. ZDA)

(1 točka)

10. S pomočjo slike 6 v barvni prilogi pojasnite nastanek Jezerskega višavja v Afriki in opišite, kaj se bo zgodilo s tem delom Afrike, če se bodo ti procesi nadaljevali.

Pojasnitev: _____

Opis: _____

(3 točke)

Svet 2

11. Pomagajte si s sliko 7 v barvni prilogi, ki prikazuje število turističnih prihodov po državah sveta.
Obkrožite najbolj turistično obiskano afriško državo.

Kenija Nigerija Egipt

Obkrožite najbolj turistično obiskano celino.

Severna Amerika Avstralija Evropa

(2 točki)

12. Imenujte del mesta, ki ga prikazuje slika 8 v barvni prilogi, in opišite dve značilnosti takih delov mest.

Naselje:

Opis:

2 _____

(2 točki)

13. S pomočjo besedila opišite dva vpliva zgraditve prometne infrastrukture na življenje staroselcev.

Nova cestna brazgotina v amazonskem gozdu

Gradnja ceste čez amazonski del v osrčju Bolivije, kjer se razteza nacionalni park Isiboro Secure (TIPNIS), je naletela na močan odpor med staroselskimi skupnostmi, ki živijo na tem območju. Po podatkih njihove organizacije gradnja 306 kilometrov dolge ceste ogroža izjemno občutljivi ekosistem in življenje plemen Chimane, Moxeni in Yurakeres.

(Prirejeno po: Tecco, S., 2011. Nova cestna brazgotina v amazonskem gozdu. Dnevnik. URL: <https://www.dnevnik.si/1042466022>. Pridobljeno: 20. 1. 2018.)

For more information about the study, please contact Dr. John Smith at (555) 123-4567 or via email at john.smith@researchinstitute.org.

-

(2 točki)

M 1 9 2 5 0 1 1 1 0 7

14. Pojasnite vzrok za razliko v turističnem obisku med Mongolijo in Kitajsko. Pomagajte si s sliko 7 v barvni prilogi.

(2 točki)

15. Pojasnite vpliv poletnega monsuna na plovnost azijskih rek.

(2 točki)

Evropa 1

16. Oglejte si sliko 9 v barvni prilogi ter imenujte reko z najdaljšo plovno potjo v Evropi za ladje nad 400 ton in morje, ki je označeno s črko A.

Reka: _____

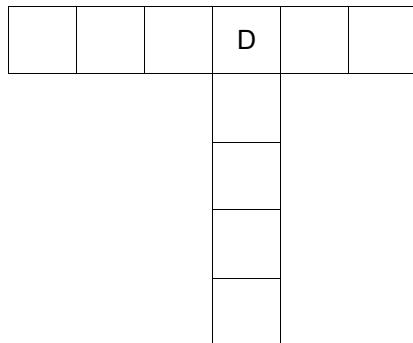
Morje: _____

(2 točki)

17. V ustreznata polja križanke vpišite pojma, ki ju opisujeta besedili.

Vodoravno: Zemljišče, ki so ga na Nizozemskem pridobili tako, da so plitve dele morja obdali z nasipi, nato pa iz tega dela izčrpali vodo.

Navpično: Ime projekta, s katerim so na Nizozemskem preprečili poplave tako, da so na ustjih rek zgradili sistem protipoplavnih nasipov in zapornic.

(2 točki)

18. V preglednici z oznako X označite dva pravilna opisa Bodenskega jezera.

Iz jezera odteka reka Rona.
Jezero je nastalo v tektonski udolini, ki jo je v pleistocenu preoblikoval ledenik.
Poleg Švice jezero pripada še dvema srednjeevropskim državama.
Severno od jezera se razprostirajo Alpe.

(2 točki)

19. S pomočjo slike 10 v barvni prilogi imenujte reliefno obliko, ki je nastala ob izlivu reke v morje, in obkrožite proces, ki je najbolj vplival na nastanek te reliefne oblike.

Reliefna oblika: _____

Proces: morska erozija rečna akumulacija denudacija morska akumulacija

(2 točki)

M 1 9 2 5 0 1 1 1 0 9

20. Z opisom vzroka in posledice pojasnite vpliv reliefa na hidroenergetski potencial rek na jugozahodu Skandinavskega polotoka.

(2 točki)

Evropa 2

21. Obkrožite črki pred pravilnima trditvama.

Cilji skupne kmetijske politike v Evropski uniji so se skozi čas spremenjali. Najnovejša cilja sta

- A zagotavljanje kakovostno pridelane hrane.
 - B spodbujanje uporabe pesticidov.
 - C finančna podpora mladim kmetom.
 - D spodbujanje uporabe gensko spremenjenih organizmov v ekološkem kmetovanju.

(2 točki)

22. Opišite naravni in družbeni dejavnik, ki vplivata na visoko razvitost nizozemskega kmetijstva.

Naravni dejavnik: _____

For more information about the study, please contact Dr. [REDACTED] at [REDACTED].

Družbeni dejavnik: _____

(2 točki)

23. Opišite dve različni prilagoditvi kmetijstva Južne Evrope na prevladujoči tip podnebja v tem delu Evrope.

1 _____

For more information about the study, please contact Dr. [REDACTED] at [REDACTED].

2 _____

(2 točki)

24. Slika 3 prikazuje spremenjanje deleža enega izmed gospodarskih sektorjev Madžarske v njenem celotnem BDP. Obkrožite črko pred naslovom, ki ustreza vsebini slike 3, in opišite vzrok za spremembo deleža tega gospodarskega sektorja v celotnem BDP Madžarske med letoma 1990 in 1995.

Slika 3

(Senegačnik, J., in drugi, 2015: Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij, str. 83. Modrijan. Ljubljana)

Naslov slike 3:

- A Delež primarnega sektorja v celotnem BDP Madžarske
- B Delež sekundarnega sektorja v celotnem BDP Madžarske
- C Delež terciarnega sektorja v celotnem BDP Madžarske

Opis:

(2 točki)

25. Z opisom vzroka in posledice pojasnite vpliv prsti na razvitost irskega poljedelstva.

(2 točki)

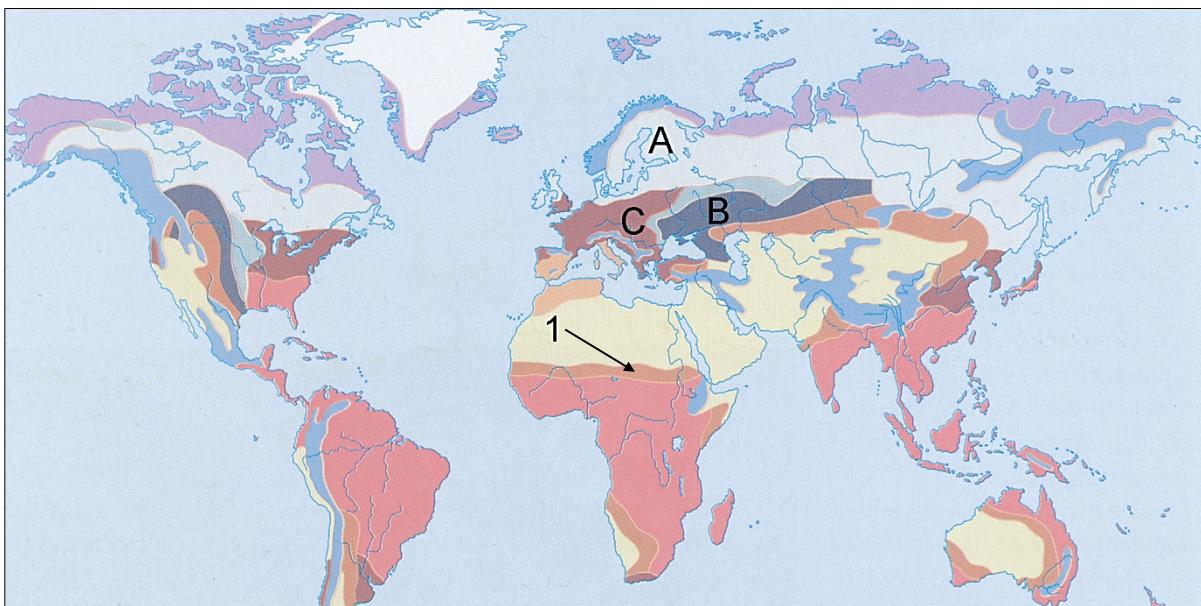
Prazna stran

M 1 9 2 5 0 1 1 1 1 3

13/16

Barvna priloga (k Izpitni poli 1)

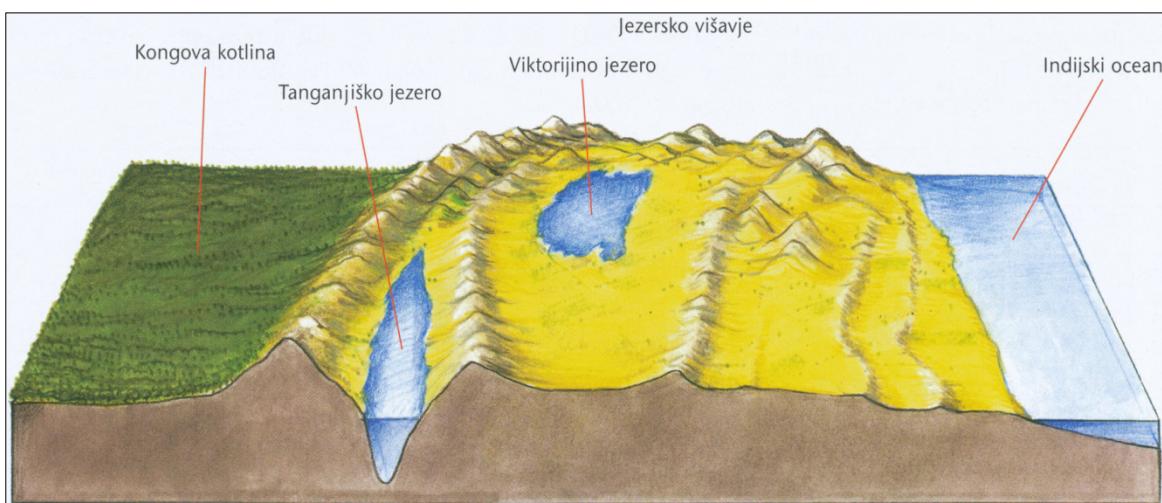
Slika 4

(Pриrejeno po: Senegačnik, J., Drobnjak, B., 2002. Obča geografija za 1. letnik gimnazij, str. 104. Modrijan. Ljubljana)

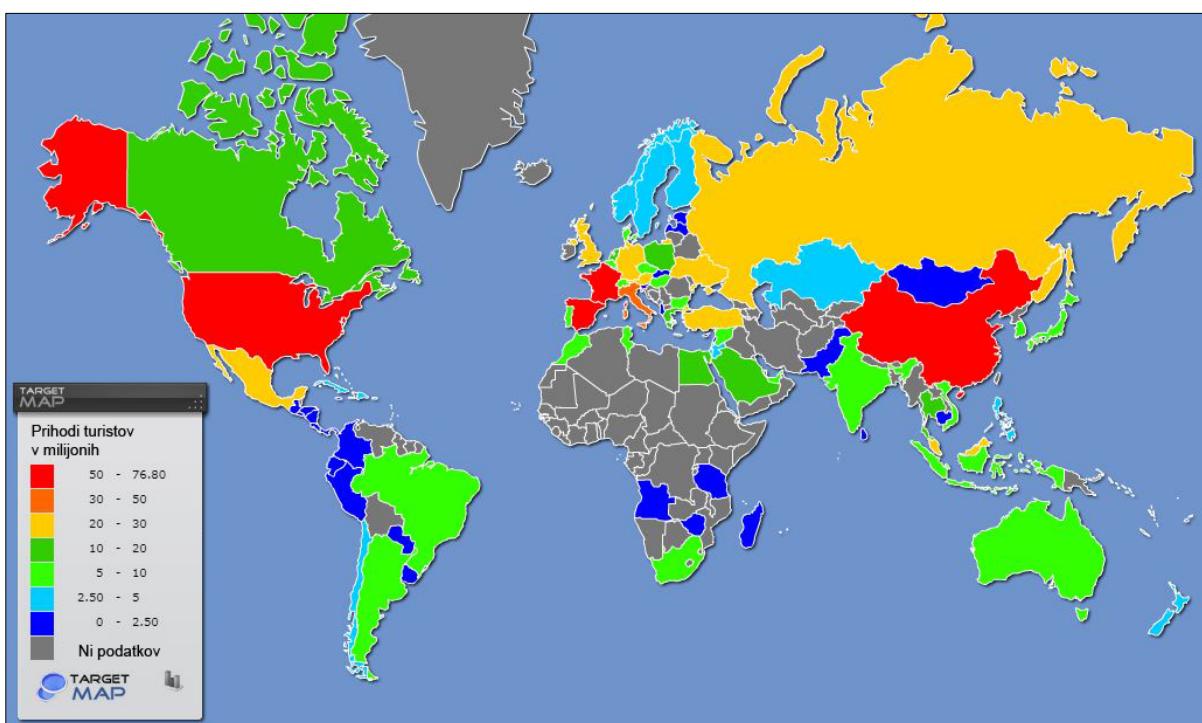

Slika 5

(Vir: S. Trškan)

Slika 6

(Vir: Senegačnik, J., 2004: Svet. Geografija za 2. letnik gimnazij, str. 39. Modrijan. Ljubljana)

Slika 7

(Pridobljeno po: Earn9, 2012: International tourist arrivals 2010. Target map.
URL: <https://www.targetmap.com/viewer.aspx?reportId=10329>. Pridobljeno: 20. 1. 2018.)

Slika 8

(Vir: Bali-Mahabal, K., 2015: Girls Pirouette Out of Poverty in Brazil. PassBlue.
URL: <http://www.passblue.com/2015/01/27/girls-pirouette-out-of-poverty-in-brazil/>. Pridobljeno: 20. 1. 2018.)

Slika 9

(Prirejeno po: Senegačnik, J., in drugi, 2006: Evropa. Geografija za 2. in 3. letnik gimnazij. Delovni zvezek, str. 4. Modrijan. Ljubljana)

Slika 10

(Prijeljeno po: Middleton, P., 2018: Visiting the Camargue at the mouth of the Rhone River. Missisipi river homepage.
URL: <http://greatriver.com/waterwaycruises/Rhone/Camargue.htm>. Pridobljeno: 14. 1. 2018.)